

**מסורת הש"ס**
עם הוספות

**(א)** [לעיל דף יא: וש"נ], **(ב)** [שנת מז. קלה. יצמנה כח. ז"ק זד.], **(ג)** [לעיל יד. וש"נ], **(ד)** [לעיל יב:], **(ה)** עירובין טו: (ו) לעיל דף יב, (ז) עירובין טו: (ח) יד: רש"י ד"ה שאם.

## ליקוטי רש"י

**סככה** בחיצים. ציה יד של חלים פלקי"ש צלע"ז. זכרים. ענין שלנו שמוצפין אותה צניה קיבול של חן. בשרה. דאע"ג דכלים מינהו פשוטי כלי עץ אין מקצלין טומאה. נקבות. שיש נקב צראשו והסך עשוי כמרנע ונכנס לחוך הנקב הוו להו מקצלין שכלי עץ וראוין לקבל טומאה ופסולה [לעיל יב:]. **אם יש ריוח ביניהן** כמותן. לסך שס נסכך כשר. פרוץ בעומד. כל הסיקף כולו עשוי קן. **בנכנס ויוצא**. שיהא שפוד יכול ליכנס וליצא צריח שצינמים דהשתא הוי ריוח טפי משעור שפוד ואינו מלומנס [עירובין טו:].

## הגהות וצייונים

**(א)** [מר סבר במ"א תקרה צ"ש כשנוטף אחת מבינתים ולבית ה"א או מפקפק או נוטף אחת מבינתים] **וא"א ר"מ בין ב"ש בין ב"ה** אי נוטף אחת מבינתיים **אין אי לא צ"א**. מהרש"ל [גליון]: **[ב]** צריך להוסיף סכך פסול (כת"י): **[ג]** צ"ל ומאי קמ"ל ר' דסתם (דפר"י): **[ד]** האיר הוא **מקבל** טומאה (הגה' הב"ח על רש"י שבר"ף) ועיין ילקוט מפרשים: **(ה)** צ"ל כן (מנחת יהודה): **[ו]** צ"ל הרבה (דק"ס): **[ז]** בדפריי ליתא עד סוף הדיבור והוא מיותר (דק"ס) והרש"ש הגיה **דהאור** וכו': **(ח)** ברש"י איתא **הפסלים: ט]** צ"ל **מדפסלי** (גנזי יוסף):

## לעזי רש"י

**אשפונדי"ש**. פירוש ארוכות המטה. העלים שהם לאורך המטה (רא"ש כלים פ"ח מ"ה ועיין רמז"ם שם ורש"י לרי"ף מו"ק דף יז ע"א ד"ה דרגש).

## סוכה

**בתנ"י** תקרה שאין עליה מעזיבה. סתם תקרה צנסרים שיש צהן ארצעה: **מעזיבה**. רלפת טיט ודומה לו צמקרא צספר עזרא (נחמיה ג) ויעוצו את ירושלים עד החומה מלואה מתוכה עפר להחזיק החומה: **ר' יהודה אומר**. צ"ש וצ"ה נחלקו צדצר: **ב"ש** אומרים.

**אם צא** לישצ תחמיה לשם סוכה: **מפקפק**. סותר ומנענע את כולן ואח"כ נוטל אחת מצינמים ונותן פסל צמקומה ולקמן מפרש למה לי תרתי: **וב"ה אומרים מפקפק**. משום תעשה ולא מן העשוי ואין צריך לתת פסל ורצי יהודה לטעמיה דמכשיר צנסרים שיש צהן ד' לסכך את כולה והיינו כרצ ושמואל מתוך לה לקמן צגמרא: **או נוטף אחת מבינתים**.

ואינו צריך לפקפק דצהכי סגי **דאיכא עשיה מעליא: רבי מאיר אומר נוטף אחת מבינתים אב"א לא יפקפק**. שאין פקפוק מועיל לו ור' מאיר לטעמיה דאמר אין מסככין צנסרים ועל ידי פסל שצינמיים מתכשרה ולשמואל דאמר לקמן (דף פד:ו) סכך פסול צד' צאמנע מיתוקמא דכפרישית לעיל<sup>(א)</sup> דניהוו שני פסלים צאמנע ואין צו אלא ח' אמות דדופן עקומה אמרינן עד הפסלים ומפקינן להו לנסרים מן הסוכה אי נמי סצירא ליה כרצ דאמר לקמן (סז) סכך פסול צין מן הלד צין מן האמנע צארצע אמות הלכך לא פסלי נסרים שצינמים דליכא שיעור<sup>(ב)</sup> פסול ציחד: **גמ' בשלמא ב"ה טעמיה משום תעשה ולא מן העשוי**. צפסול וכן מן העשוי לצית ולא לסוכה שאין שם סוכה עליו וגזרת תקרה לית להו צנמסך צנסרים ואפילו צני ארצעה: **א"א ב"ש**. דצעו תרתי: **אי משום גזרת תקרה**. אית להו דאין מסככין צנסרים משום הכי לא מהני פקפוק: **והבי קאמרי בו'**. כלומר לא מהני פקפוק אלא נטילה אחת מצינמים **דאיכא מעליא וגזרת תקרה נמי צטלה לה והאי דאמרי מפקפק הכי קאמרי המפקפק לא הועיל ונוטל אחת מצינמים: ה"ק**. ליה רצי מאיר לר' יהודה לא נחלקו צדצר זה דצ"ה כוחי סצירא להו דאין מסככין צנסרים ולא מהני פקפוק: **ומאי קמ"א**. דסתמא<sup>(ג)</sup> למתני' מאי אשמעינן צהך פלוגתא למיתנייה צמתני': **אמר ר' חייא בר אבא בו'**. רישא לאו משום גזרת תקרה איפלוג אלא צנסרים שאינן צני ארצעה אצל משופין הן וחלקים וראוין לתשמיש ומשום גזרת כלים נגעו צה לפסול אליצא דרצי מאיר אע"ג דפשוטי כלי עץ מינהו ולא מקצלים טומאה גזר צהו אטו כלים המקצלים טומאה:

**סיפא רבי יהודה (היא) דקאמר לצית שמאי היא ושצקת ציה הלל: לשמוא"א דאמר**. אצל יש צהן ארצעה דצרי הכל פסולה: **סיפא במאי פ"וי**. הא ודאי סתם תקרה צני ארצעה הוא וקמכשר רצי יהודה אליצא דצית הלל: בביטולי תקרה. כלומר אמר לך שמואל לעולם צשים צהן ארצעה ולא היתה כאן תקרה מתחלה ועכשוי הוא צא לסכך צהו לשם סוכה אפילו רצי יהודה פסיל דגזרינן משום תקרה שלא יצא וישצ תחת קורות ציתו ויאמר מה לי זה מה לי חדשה אצל השתא דזו תקרה היתה וצא לידי מעשה לעשות לשם סוכה וזה מוכיח שיודע שאמרה תורה תעשה ולא מן העשוי פליגי רצי יהודה ורצי מאיר אי איכא חו למגזר משום תקרה או לא רצי יהודה סצר צטולי תקרה לצית שמאי צריך לטוול מצינמים דאע"ג דמוכיח שצקי צתעשה ולא מן העשוי גזרי צה וצ"ה סצרי כיון דצטלה והוכיח שהתקרה פסולה חו ליכא למגזר ור"מ סצר לא נחלקו כו' ואף צה גזרינן: **בתנ"י** המקרה סוכתו. כמו שאנו עושין שמסדרין כלונסות תחלה צסכך ונותנין פסל עליהן: **ארוכות**. אשפונדי"ש צלע"ז וצגמרא מפרש<sup>(ד)</sup> דמקצלי טומאה: **אם יש ריוח ביניהן כמותן**. צין שפוד לשפוד על פני כולה ויתן שם הפסל וכן<sup>(ה)</sup> על פני כולה וצגמרא פריך הא אין הכשר מרוצה על הפסול: **גמ' פרוץ בעומד**. לענין מחילות שצת אתמר מחילה שנעשית צפסין רחצין ג' והניח צין פס לפס כמלא פס דנפקא ליה מתורת לצוד וכן על פני כולה דהוה ליה פרוץ כעומד ודכוותה הכא צמתניתין דהוה ליה פסול ככשר: **בנכנס ויוצא**. שיהא פסל הרוצצ<sup>(ו)</sup> כמותן יכול ליכנס וליצא צריח שצינמים דהשתא הוה ליה פסל שנותן שם מרוצה על השפודים <sup>(ז)</sup>והאיר יותר על השפודים: והא

## פרק ראשון

## סוכה

## טו.

**רבי מאיר** אומר נוטף אחת מבינתים אב"א לא יפקפק. שאין פקפוק מועיל לו ורצי מאיר לטעמיה דאמר אין מסככין צנסרים וע"י פסל שצינמים מיתכשרא ולשמואל דאמר לקמן (דף פד:ו) סכך פסול פוסל צאמנע צארצעה מיתוקמא דכפריש' לעיל<sup>(א)</sup> דניהוו שני פסלים צאמנע ואין צו אלא שמנה אמות דדופן עקומה אמרינן עד הכתלים<sup>(ב)</sup> ומפקינן להך נסרים מן הסוכה אי נמי ס"ל כרצ דאמר לקמן סכך פסול צין מן הלד צין צאמנע צארצע אמות הלכך לא פסלי נסרים שצינמים דליכא שיעור פסול ציחד כך פירש צקונטרס והדין עמו שפירש קן דצתקרה שנסרים שלה רחצים ארצעה איירי דסתם תקרה כך היא ומדפסל<sup>(ג)</sup> נסר ד' משום גזרת תקרה אלמא סתם תקרה כך היה וכן מוכח צגמרא דפריך לשמואל צמאי פליגי ומסיק דצטטולי תקרה פליגי דלרצי מאיר אין מועיל פקפוק לצטולי תקרה שהנסרים ארצעה ולכך צעי שיטול אחד מצינמים ותימה דלפריך לקמן מצרייתא לשמואל דאמר צאמנע פסול צארצעה הוה ליה לאקשווי ממתני' ולשנויי וי"ל משום דמתניתין לא קמני צהדיא נסרים של ארצעה אלא מכח סתם תקרה:

**פרוץ בעומד**. נראה דהלכה כר' יוסי דאמר פרק שני דצכורות (דף פד:ו ושם) אפשר לזמנס לכל הפחות צידי אדס מדאפליגי אמוראי הכא צפרוך כעומד וצפרק שני דחולין (דף כח: ושם) צמתחא על מחנה כרוצ והא דקאמרינן תסם גצי חלקו לשנים והן שוין דטמאין שניהן לפי שאי אפשר לזמנס צכלי חרס כולחו מודו כדקאמרינן צצכורות (דף פ: ושם) משום דאית ציה גומות ואין לומר דשמעתין אפילו כמאן דאמר אי אפשר וקרי פרוץ כעומד מחנה על מחנה כשדומה לנו שהן שוין אע"ג דשמא אינן שוין דהא מפרש טעמא פ"ק דעירובין (דף טו: ושם) וצפ' שני דחולין (דף כח:ו) ללא הוי כעומד וכרוצ משום דהכי אגמריה רחמנא למשה גדור רוצא ושחוט רוצא ותיפוק ליה משום דצלא"ה הוא אסור מספק משום דשמא ש"יר רוצא והא דפריך צגיטין צפרק הזורק (דף עח. ושם:) גצי דאתו תרוייהו צהדי הדדי צארצע אמות והא אי אפשר לזמנס אפילו תהא הלכה כר"י הגלילי מכל מקום דוחק הוא להעמיד המשנה צכך שאין רגילות להיות ומסתמא לא כוונו לצא צצת אחת וצפרק שצועת העדות (שצועות דף לב. ושם) גצי

ל"ה לרבי מאיר אמאי קאפרת בנסרים. לעיל (דף זי.) משום גזרת תקרה הך סצרא לצית שמאי היא ושצקת ציה הלל: **לשמוא"א דאמר**. אצל יש צהן ארצעה דצרי הכל פסולה: **סיפא במאי פ"וי**. הא ודאי סתם תקרה צני ארצעה הוא וקמכשר רצי יהודה אליצא דצית הלל: בביטולי תקרה. כלומר אמר לך שמואל לעולם צשים צהן ארצעה ולא היתה כאן תקרה מתחלה ועכשוי הוא צא לסכך צהו לשם סוכה אפילו רצי יהודה פסיל דגזרינן משום תקרה שלא יצא וישצ תחת קורות ציתו ויאמר מה לי זה מה לי חדשה אצל השתא דזו תקרה היתה וצא לידי מעשה לעשות לשם סוכה וזה מוכיח שיודע שאמרה תורה תעשה ולא מן העשוי פליגי רצי יהודה ורצי מאיר אי איכא חו למגזר משום תקרה או לא רצי יהודה סצר צטולי תקרה לצית שמאי צריך לטוול מצינמים דאע"ג דמוכיח שצקי צתעשה ולא מן העשוי גזרי צה וצ"ה סצרי כיון דצטלה והוכיח שהתקרה פסולה חו ליכא למגזר ור"מ סצר לא נחלקו כו' ואף צה גזרינן: **בתנ"י** המקרה סוכתו. כמו שאנו עושין שמסדרין כלונסות תחלה צסכך ונותנין פסל עליהן: **ארוכות**. אשפונדי"ש צלע"ז וצגמרא מפרש<sup>(ד)</sup> דמקצלי טומאה: **אם יש ריוח ביניהן כמותן**. צין שפוד לשפוד על פני כולה ויתן שם הפסל וכן<sup>(ה)</sup> על פני כולה וצגמרא פריך הא אין הכשר מרוצה על הפסול: **גמ' פרוץ בעומד**. לענין מחילות שצת אתמר מחילה שנעשית צפסין רחצין ג' והניח צין פס לפס כמלא פס דנפקא ליה מתורת לצוד וכן על פני כולה דהוה ליה פרוץ כעומד ודכוותה הכא צמתניתין דהוה ליה פסול ככשר: **בנכנס ויוצא**. שיהא פסל הרוצצ<sup>(ו)</sup> כמותן יכול ליכנס וליצא צריח שצינמים דהשתא הוה ליה פסל שנותן שם מרוצה על השפודים <sup>(ז)</sup>והאיר יותר על השפודים: והא

**רבי מאיר** אומר נוטף אחת מבינתים אב"א לא יפקפק. שאין פקפוק מועיל לו ורצי מאיר לטעמיה דאמר אין מסככין צנסרים וע"י פסל שצינמים מיתכשרא ולשמואל דאמר לקמן (דף פד:ו) סכך פסול פוסל צאמנע צארצעה מיתוקמא דכפריש' לעיל<sup>(א)</sup> דניהוו שני פסלים צאמנע ואין צו אלא שמנה אמות דדופן עקומה אמרינן עד הכתלים<sup>(ב)</sup> ומפקינן להך נסרים מן הסוכה אי נמי ס"ל כרצ דאמר לקמן סכך פסול צין מן הלד צין צאמנע צארצע אמות הלכך לא פסלי נסרים שצינמים דליכא שיעור פסול ציחד כך פירש צקונטרס והדין עמו שפירש קן דצתקרה שנסרים שלה רחצים ארצעה איירי דסתם תקרה כך היא ומדפסל<sup>(ג)</sup> נסר ד' משום גזרת תקרה אלמא סתם תקרה כך היה וכן מוכח צגמרא דפריך לשמואל צמאי פליגי ומסיק דצצטטולי תקרה פליגי דלרצי מאיר אין מועיל פקפוק לצטולי תקרה שהנסרים ארצעה ולכך צעי שיטול אחד מצינמים ותימה דלפריך לקמן מצרייתא לשמואל דאמר צאמנע פסול צארצעה הוה ליה לאקשווי ממתני' ולשנויי וי"ל משום דמתניתין לא קמני צהדיא נסרים של ארצעה אלא מכח סתם תקרה:

**פרוץ בעומד**. נראה דהלכה כר' יוסי דאמר פרק שני דצכורות (דף פד:ו ושם) אפשר לזמנס לכל הפחות צידי אדס מדאפליגי אמוראי הכא צפרוך כעומד וצפרק שני דחולין (דף כח: ושם) צמתחא על מחנה כרוצ והא דקאמרינן תסם גצי חלקו לשנים והן שוין דטמאין שניהן לפי שאי אפשר לזמנס צכלי חרס כולחו מודו כדקאמרינן צצכורות (דף פ: ושם) משום דאית ציה גומות ואין לומר דשמעתין אפילו כמאן דאמר אי אפשר וקרי פרוץ כעומד מחנה על מחנה כשדומה לנו שהן שוין אע"ג דשמא אינן שוין דהא מפרש טעמא פ"ק דעירובין (דף טו: ושם) וצפ' שני דחולין (דף כח:ו) ללא הוי כעומד וכרוצ משום דהכי אגמריה רחמנא למשה גדור רוצא ושחוט רוצא ותיפוק ליה משום דצלא"ה הוא אסור מספק משום דשמא ש"יר רוצא והא דפריך צגיטין צפרק הזורק (דף עח. ושם:) גצי דאתו תרוייהו צהדי הדדי צארצע אמות והא אי אפשר לזמנס אפילו תהא הלכה כר"י הגלילי מכל מקום דוחק הוא להעמיד המשנה צכך שאין רגילות להיות ומסתמא לא כוונו לצא צצת אחת וצפרק שצועת העדות (שצועות דף לב. ושם) גצי

**רבי מאיר** אומר נוטף אחת מבינתים אב"א לא יפקפק. שאין פקפוק מועיל לו ורצי מאיר לטעמיה דאמר אין מסככין צנסרים וע"י פסל שצינמים מיתכשרא ולשמואל דאמר לקמן (דף פד:ו) סכך פסול פוסל צאמנע צארצעה מיתוקמא דכפריש' לעיל<sup>(א)</sup> דניהוו שני פסלים צאמנע ואין צו אלא שמנה אמות דדופן עקומה אמרינן עד הכתלים<sup>(ב)</sup> ומפקינן להך נסרים מן הסוכה אי נמי ס"ל כרצ דאמר לקמן סכך פסול צין מן הלד צין צאמנע צארצע אמות הלכך לא פסלי נסרים שצינמים דליכא שיעור פסול ציחד כך פירש צקונטרס והדין עמו שפירש קן דצתקרה שנסרים שלה רחצים ארצעה איירי דסתם תקרה כך היא ומדפסל<sup>(ג)</sup> נסר ד' משום גזרת תקרה אלמא סתם תקרה כך היה וכן מוכח צגמרא דפריך לשמואל צמאי פליגי ומסיק דצצטטולי תקרה פליגי דלרצי מאיר אין מועיל פקפוק לצטולי תקרה שהנסרים ארצעה ולכך צעי שיטול אחד מצינמים ותימה דלפריך לקמן מצרייתא לשמואל דאמר צאמנע פסול צארצעה הוה ליה לאקשווי ממתני' ולשנויי וי"ל משום דמתניתין לא קמני צהדיא נסרים של ארצעה אלא מכח סתם תקרה:

**פרוץ בעומד**. נראה דהלכה כר' יוסי דאמר פרק שני דצכורות (דף פד:ו ושם) אפשר לזמנס לכל הפחות צידי אדס מדאפליגי אמוראי הכא צפרוך כעומד וצפרק שני דחולין (דף כח: ושם) צמתחא על מחנה כרוצ והא דקאמרינן תסם גצי חלקו לשנים והן שוין דטמאין שניהן לפי שאי אפשר לזמנס צכלי חרס כולחו מודו כדקאמרינן צצכורות (דף פ: ושם) משום דאית ציה גומות ואין לומר דשמעתין אפילו כמאן דאמר אי אפשר וקרי פרוץ כעומד מחנה על מחנה כשדומה לנו שהן שוין אע"ג דשמא אינן שוין דהא מפרש טעמא פ"ק דעירובין (דף טו: ושם) וצפ' שני דחולין (דף כח:ו) ללא הוי כעומד וכרוצ משום דהכי אגמריה רחמנא למשה גדור רוצא ושחוט רוצא ותיפוק ליה משום דצלא"ה הוא אסור מספק משום דשמא ש"יר רוצא והא דפריך צגיטין צפרק הזורק (דף עח. ושם:) גצי

עין משפט

**עין משפט**
**גר מצוה**

**צה א מיי** פ"ה מהל' סוכה הלכה ח סמוג עשין מג טו:ש"ע א"ח סימן מרלא סעיף ט:

**צו ב ג מיי** פ"ה מהל' סוכה הלכה טו טו:ש"ע א"ח סימן מרכט סעיף ב וסימן מרלא סעיף ח:

## רבינו חננאל

מתנ"י תקרה שאין עליה מעזיבה. נסרים שהבית מקורה בהן ואין עליהם טיט מפקפק. פותח ומרחיב. ודייקינן בשלמא ב"ה טעמא מאי משום תעשה ולא מן העשוי וכל דהו מעשה מכשיר ואפילו פקפוק אלא ב"ש מ"ט ופשטנא טעמא דב"ש משום גזרת תקרה ולעולם נטילת אחת מבינתים בעי ואפילו פקפוק לא סגי עד דשקול אחת מבינתים. ואקשינן אי הכי רבי מאיר דאמר נוטל אחת מבינתים ואין צריך לפקפק כב"ש היא רשונן ר' מאיר סבר ב"ש וב"ה שוין דמשום גזרת תקרה [גזרינן] ובנטילת אחת מבינתים [מתכשר] ואע"ג דפקפק פקפוק אינו מועיל ואמרי' מאי קמ"ל והא איפלגו רבי מאיר ורבי יהודה בהא סברא חדא זימנא דתנן מסככין בנסרים דברי רבי יהודה ורבי מאיר אוסר ואוקימנא בגזרת [ותקרה] פליגי. ואחינן לאוקימנא פלוגתייהו בהא דתנן מסככין בנסרין דברי ר' יהודה [בנסרים] משופין לשירות ולתיבות וכיוצא בהן ומשום גזרת כלים פליגי ונדרת. אלא מתני' תרווייהו בגזרת תקרה פליגי וסיפא רבי יהודה היא דא"ל לר' מאיר הא דגזרת [לסכך] בנסרים משום גזרת תקרה טעמא דב"ש [היא] דאמרו נוטל אחת מבינתים אע"פ שפקפק אבל ב"ה אפילו בפקפוק סגי ואמר ליה רבי מאיר (א) בדבר זה שניהן לא נחלקו בדבר זה שניהן בגזרת תקרה. ושמואל דאמר נסרין כשאין בהן ד' טפחים מחלוקת אבל בנסרין שיש בהן [ד'] דברי הכל פסולה אלמא ר' יהודה נמי אית ליה גזרת תקרה אמר לך סיפא בבטולי תקרה פליגי רבי יהודה סבר אפילו בפקפוק בטלה וכ"ש בנטילת נסר מבינתים ורבי מאיר סבר לעולם לא בטלה אלא בנטילה: **מתנ"י המקרה** סוכתו בשפודין כו'. ואקשינן מינה לרב הונא (בר הושעיא) [בריה דרב יהושע] (עד) דאמר בעירובין פרוץ כעומד אסור לטלטל שאינא מחיצה והכא תנן אם יש ריוח כמות לעשות בהן (כשרה) [סכך כשר] שצמצא הריח סכך כשר והשפודין כפרוץ וקחני כשרה

**חשק שלמה** על ר"ח

**(א)** נראה דצ"ל ואמר ליה ר"מ דלא נחלקו שיהן צדצר וז' דשניהן אית להו גזרת מקרה:

**(ב)** נראה דצ"ל ואמר ליה ר"מ דלא נחלקו שיהן צדצר וז' דשניהן אית להו גזרת מקרה:

**(ג)** נראה דצ"ל ואמר ליה ר"מ דלא נחלקו שיהן צדצר וז' דשניהן אית להו גזרת מקרה:

**(ד)** נראה דצ"ל ואמר ליה ר"מ דלא נחלקו שיהן צדצר וז' דשניהן אית להו גזרת מקרה:

**(ה)** נראה דצ"ל ואמר ליה ר"מ דלא נחלקו שיהן צדצר וז' דשניהן אית להו גזרת מקרה:

**(ו)** נראה דצ"ל ואמר ליה ר"מ דלא נחלקו שיהן צדצר וז' דשניהן אית להו גזרת מקרה:

**(ז)** נראה דצ"ל ואמר ליה ר"מ דלא נחלקו שיהן צדצר וז' דשניהן אית להו גזרת מקרה:

**(ח)** נראה דצ"ל ואמר ליה ר"מ דלא נחלקו שיהן צדצר וז' דשניהן אית להו גזרת מקרה:

**(ט)** נראה דצ"ל ואמר ליה ר"מ דלא נחלקו שיהן צדצר וז' דשניהן אית להו גזרת מקרה: